

मातृभाषा पिपल पुस्तकको बारेमा

यो ग्रन्थमाला भाषानुभव विधिबाट तयार गरिएको हो। यस विधिमा लेखकले आफ्नो अनुभवको कथालाई आफ्नै मातृभाषामा तयार पार्दछ।

यस किसिमका कथाहरू सत्य घटनामा आधारित हुनुका साथै गाउँका मानिसहरूको अनुभवसँग मेल खाने र आफ्नै मातृभाषामा लेखिएको हुनाले उनीहरूले यसमा बढी चासो लिन्छन्। वास्तविक अनुभवको घटनाबाट बनेका यस्ता कथाहरू पढ्दा नव साक्षरहरूले पछि आउने घटनाको अड्कल पहिले नै पाउँछन् जसबाट उनीहरूको आत्म विश्वास र वाचन प्रवाह बढ्दै जानुको साथसाथै आफ्नो मातृभाषा संरक्षण र संवर्द्धन हुने हुनाले यसको छुट्टै महत्त्व रहेको छ।

यो ग्रन्थमालाले नव साक्षर पाठकहरूलाई बोली-चालीको भाषाबाट कुशलतापूर्वक किताबी भाषामा लैजान चाहन्छ। जब उनीहरूमा पढ्ने बानी बस्दै जान्छ, परिष्कृत शैलीका नयाँ नयाँ लेखहरू पनि पढ्न सक्ने हुन्छन्।

प्रत्येक शीर्षक छुट्टा छुट्टै भएतापनि यस ग्रन्थमालामा प्रयोग भएका भाषाका विभिन्न रूप, शैली र संरचनाको माध्यमबाट नव साक्षर पाठकहरूले आफ्नो भाषाको विकास गर्न सक्दछन् भन्ने विश्वास गरिएको छ।

याक्खा

प्रकाशक: मातृभाषा केन्द्र नेपाल

भ्याबे ख्याङ्निङ्

फाम चिङ - घाक हाक्साङ नेक्हा
फाम्लेक चिङ - माङ्चुमाङ नेक्हा
फिम्लेक चिङ - मि छाक्हा
फिम चिङ - उचुनुङ चेक्लाम्मा निखुवागा भोङ

Copyright © Mother Tongue Centre Nepal

Language: Yakkha
Language Title: Bhyaabe Khyaangning
Author: Jiban Kumar Jimée (Yakkha)
Nepali Title: Bibaahamaa Jaandaa
English Title: Going to the Wedding
Artist: Ratan Ale
First Edition: 2012
Copies: 500
Publisher: Mother Tongue Centre Nepal

ISBN: 978-9937-533-45-4

The format for this Pipal Pustak book, as well as the Pipal Pustak series, originated with the United Mission to Nepal (UMN).

छिम्योकः

१. इजाङ चिन्मालाङबे न्छुप्साहाचि?
२. भेनिक लेक्साहोङ हे?ने खेप्मागा निङ्वा इहुप्तुना?
३. च्वा उङमा मेमि?ले चा उङ्मागा उतुम इनासायाना?
४. जिवन इजाङ फोप फोप्तास्याना?
५. काम्निभाक्चिङा म्बोगुनिङ उनाचिक इमिन लेक्सामासाना?
६. उकाम्चि हे?ने खुसुनाओचिहा?
७. याक्साबे इहा वायाहा?
८. उङ इमिन आप्ठेरोबे आयाना?
९. इसा चुम्साङ पाङ्बे ख्याना?
१०. च्वाङा इमिन मोक्नेम्मेहा राइछो?

At 3 o'clock in the morning, I heard the sound of the mother of the house coming down the stairs. I was in trouble. Now what should I do? There wasn't any light anywhere; nothing could be seen. How could I stay because nobody knew me? What would they say if they saw me in such a condition? Then I crept quietly like a cat to the upper field and hid like a thief. I stayed there waiting until morning. It was totally dark. On the other side of the village, the dim burning of a lamp could just barely be seen. There the low sound of the stream and the breeze were my friends. At that time I regretted my bad behaviour. Drinking alcohol is not good. I would have to avoid it.

After a long time, I heard the sweet sound of a bird. When, half an hour later, the cocks crowed, I was sure that it was almost morning. When it became early dawn and things could be seen to some degree, I left there to go to my house. I ran hurriedly, hiding from people, fearing they might see me.

When I reached home, the sun was already shining. I looked at myself and found I was a mess. When my father and mother saw my condition, they said, "What happened to you? Who hit you?" I said, "No one; I fell down." My mother added sarcastically, "Oh, you weren't hit by enemies; you were hit by alcohol. Is just a little alcohol not sufficient for you! Why do you drink so much?" I responded, feeling ashamed, "What can I do, mother? It has already happened. From today on, I won't drink."

From that very day, I decided that from then on I would completely remove alcohol from my life. It can even kill us and it makes people ashamed. So, from that time on, I completely avoided drinking alcohol.

भ्याबे ख्याड्निड्

ना ताप्लिक बे?हा चे?या का वेन्चा
सायाड्निड जेप्पागा लेक्साहा ओम। च्वा
नुड छेमाहाडा कानिड इमिन चोड्मेहा,
काइचोगाड्ना? कानिड उड्मा होड
इखिङ्गा उचुन चोड्मेहा? खा चिन्मागा
छेप्ताना ओम।

चिङ्खुबा: रतन आले

ISBN: 978-9937-533-45-4

alcohol. My uncle's house was at the edge of the village.

When we arrived there, we were in such bad shape that it was hard for us to keep our balance. There was stronger alcohol available there. My friends said, "Let's drink." I was thinking I would not drink because I had already drunk too much, but my friends put pressure on me. Even the mother of that house said, "Please drink it. You have just come to our house, and I don't have anything else to serve you." So we drank.

After drinking, we came, talking among ourselves, to the yard of my uncle's house. While we were talking, one friend said, "I have become so fat. I cannot touch my knee with my head. Can any of you touch your knee?" At that time, I quickly responded, "I can." They said, "Do it." Then I bent over to show my friends and fell down because I was unable to keep my balance. One of my friends said, "What happened?" They caught my hand and helped me up. There was blood coming from the wounds on my face. It was hurting so much, and I was feeling embarrassed. They said, "It is bleeding so much. Let's look for some medicine to put on his wound." But I didn't want to have medicine put on it and took a piece of paper and put it on my wound. Then, while my friends were busy talking among themselves, I started walking towards home without my friends noticing.

On the way, it became dark. About 7 o'clock, I reached a field. On the far side of the field, there was a thick jungle and a stream. I became afraid, thinking, "If I am not able to get through the jungle and cross the stream, then what should I do?" I was confused and looked around. There was a hut. Inside the hut there was some straw. I decided to sleep there and spend the night. I was fast asleep for several hours.

I woke up at twelve o'clock at night. The moon was shining. I could hear the faint sound of a dog barking and the sound of water in the stream but no other sound. By that time, I had totally recovered from the alcohol. Then I was frightened and started walking searching for someone's house.

A little ahead of me, I saw a house. When I looked, there was a straw mat on the porch. I decided to stay there. By the time I had reached there, the fear inside me had subsided, but I was still cold. Somehow I managed to sleep there, like a dog curled up because of cold, covering myself with my jacket. I slept lightly for awhile.

Going to the Wedding

In the winter of 2001, there was a wedding ceremony in the neighbouring village of Saambekmaa. We had to walk for an hour to get there. My uncle and all of us brothers of the village gathered at a school to go to the wedding together.

At 3 o'clock in the afternoon, we started out, walking along downhill, laughing and joking together. Eventually we arrived at the wedding in Saambekmaa. By that time the work of beautifying the bride and groom was already finished, and the time to serve the meal had just begun. An old man from there said to the helpers, "People from Tamaphoke have come. Take them to lunch." One or two friends from there took us to the kitchen. We ate the feast, enjoying its taste.

We danced the Dhol dance, staying up all night. The Dhol dance is danced among the Kirati people in a group on festive occasions. The people dance to the rhythm of the Dhol musical instrument. Some of the young people were dancing the Dhaan dance. The young people, especially, dance the Dhaan dance, singing and dancing in a circle. The older people spent the night sitting by the fire singing the Haakpaare song and drinking Tongbaa (local alcohol). Most of the old people used to sing this song.

The next morning some friends said, "What should we do this morning? Let's go to visit a neighbouring house." Then we went to visit another village, drinking alcohol as we went. I had drunk a lot while walking and joking with my friends. All of us found it hard to keep our balance because we had drunk too much. In the afternoon, we returned to the place of the wedding to have lunch and were causing trouble. At that time, some people were dancing the Dhol dance, and other people were eating and drinking. They served the meal to us by having us line up. That was the day to have the meal served by the bride. Then we ate the meal and enjoyed it.

After we finished eating, a friend from that village whom I had known previously said to us, "Jiban, if they don't let you go back to your house now, what will you do? Let's go to visit our house." Then we left again to visit my friend's house. That friend did not take us directly to his house but to the edge of village where we again drank

चे॒या २०५७ चुङ्नाम्गा ओम। साम्बेक्मा
वाङ्ना छिमेकि तेनवे भ्या वाया। न्नाबे तामा इ
घाण्टा लाचोकखुवासा आयेप, आफाङ,आफु,
आनुन्छाचि नुङ भ्याबे खे॒मागा चिन्मालाङ्बे
छुप्सिङ।

लेन्गा सुम्चि मोक्तुक्सानिङ कानिङ
युन्चामा चोक्साङ उइमालाङ लाचोगिङ। भ्याबे
तासुम्डा, ड्खिङ्बेलाक थाङ्स्योङ्बा
थाङ्स्योङ्मा न्लोक्सिचिहोङ, केइ लाक्खुबा
न्लाक्मास्या, चामा चाखुबा न्जामास्या। कनिङ
निसाहोङ न्ना बे?ना एको पाघ्यामडा काम
चोक्खुवाचि खा?ला लुचि, “हावो, तुम्मोकेचि
न्दायाहाचि लु चामा चासे तिक्तेतानुम्चिम”
न्हाडा तिक्तेहेता। कानिङ एखुम्दु एखुम्दु सा
चामा चाम्डा।

आएँ, ममा भएको एक प्रकारको डर त हरायो, तर कठिङ्ग्रने जाडोले भने छोडेन। जसो-तसो भएपनि म त्यस खटियामा कुकुर जस्तो कुपुकै परेर सुत्ने र ज्याकेट ओढ्ने। एकछिन हल्का निदाएछु पनि।

बिहानको ३ बजे त्यस घरकी आमा बत्ती बालेर तला माथिबाट खत्रक-खत्रक गर्दै ओर्लनुभयो। म आपतमा परें, अब के गर्ने? जाउँ भने कतै उज्यालो छैन, केही हेरी ठम्याउनु छैन। बसौं भने चिन्नु न जान्नु मेरो यो हालत देख्नुभयो भने के होला? तब म बिरालोको चालमा उठेर घरमाथि बारीमा गएँ र चोर जस्तै लुकेर कहिले उज्यालो होला भन्दै पर्खेर बसेँ। पूर्ण रूपमा अन्धकार थियो। पारिपट्टिको गाउँमा पिलपिल बत्तीहरू हल्का रूपमा देखिन्थ्यो। त्यहाँ खोलाको मधुरो आवाज र चिसो हावा नै मेरो साथीहरू भएका थिए। त्यसबेला यस्तो पछुतो लाग्यो, यो जाँड-रक्सी पिउनु भनेको ठिक होइन रहेछ। अबदेखि त्यागनुपर्छ।

निकै समयपछि जंगलमा एउटा ‘बिउ छर’ चरोको मिठो आवाज सुनियो। त्यसको आधा घण्टापछि गाउँमा भालेहरू बासे। अबचाहिँ बल्ल उज्यालो हुन लागेछ भनेर मैले ढुक्कको सास फेरेँ।

रिमरिम उज्यालोमा बस्तुहरू हल्का देखिन थालेपछि म त्यहाँबाट घर जानलाई बाटो लागें। कसैले देख्छन्कि भनेर लुक्दै हतार-हतार उकालो बाटो लुखुर लुखुर दौडिएँ। घाम उदाउनु अघिनै घर पुगेर ऐनामा आफ्नो शरीर हेरेँ, कस्तो भएको रहेछ। घरमा ममी-बाबाले मेरो हालत देखेर भन्नुभयो, “के भयो तँलाई? कसले पिट्यो?” मैले भनेँ, “होइन, हल्का लडें।” ममीले फेरि भन्नुभयो, “ए शत्रुहरूले त होइन, तर जाँड-रक्सीले पो पिटेको रहेछ त, जाँड रक्सी अलि थोर भएन? किन त्यसरी धेरै पिउनु त!” मैले लजाएर भनेँ, “के गर्नु ममी यस्तै भइहाल्यो। अबदेखि पिउँदिन नि त!”

त्यही समयदेखि मैले मनमा यो अठोट पनि गरें। अबदेखि म यो जाँड-रक्सी जीवनभर त्यागिदिनेछु। यसले हाम्रो ज्यानै लिन सक्ने रहेछ र गालमा पनि पादो रहेछ। त्यसबेला देखि मैले पूर्ण रूपमा जाँड-रक्सी पिउन छोडिदिँ।

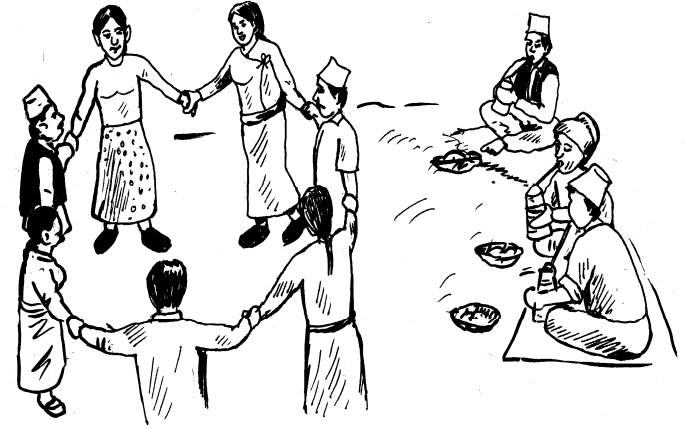
त्यहाँ त भन् छिप्नेको जाँड रहेछ। साथीहरूले भने, “पिऔँ” तर मचाहिँ बढि नसा लागेकोले नखाने बिचारमा थिएँ। तर साथीहरूले जोड गर्नुभयो। साथै त्यस घरको आमाले भन्नुभयो, “हैन! खाउ न नानी हो, बल्ल-बल्ल आएका छौ, अरु के दिउँ, केही छैन।” अनि त्यसपछि हामी सबै जनाले पियौँ।

पिइसकेपछि हामी बातचित गर्दै आँगनमा निस्क्यौँ। कुरामा कुरा आउँदा एकजना साथीले भन्यो, “म त बहुत मोटो भएछु। टाउकोले घुँडा छुन नै सकिदैन। तिमीहरू कसैले छुन सक्छौ?” त्यसबेला म आतुरिका साथ भनँ, “म छुन्छु नि!” उनीहरूले भने, “लौ छोइ हेर त।” अनि मैले साथीहरूलाई देखाउनको निम्ति निहुरिएँ। त्यसबेला म आफ्नो जीउ थाप्न नै नसकेर ढुँगा बिछ्याएको आँगनमा घोट्टिन पुगें। एकजना साथीले भन्नुभयो, “ओहो! तिमीलाई के भयो?” उनीहरूले हातमा समाउँदै मलाई उठाए। मेरो अनुहारमा चोटैचोट भएर रगत बगिरहेको रहेछ। असाध्यै पीडा पनि भइरहेको थियो। लाज पनि लागिरहेको थियो। उनीहरूले भने, “धेरै रगत बग्यो, औषधी खोजेर लगाई दिऔँ।” तर म औषधी लगाउन मानिन र आफैँले कागज टिपेर चोट लागेको ठाउँमा टासँ। अनि साथीहरूले कुराकानी गरिरहेको मौका पारेर म त्यहाँबाट सुटुक्क घरतिर जानुपर्‍यो भनेर उकालो बाटो लागें।

आउँदा-आउँदै बाटोमा भ्रमकै रात पर्‍यो। साँझको ७ बजेतिर होला, एउटा खेतमा आइपुगें। त्यसभन्दा पारि एउटा ठूलो जंगल र खोला थियो। मलाई डर लाग्यो, यो जंगल र खोला काटेर म जान सकिदैनँ, अब के गरूँ? म अलमल्लमा परें र यताउती हेरें, त्यहाँ एउटा डेरा पनि रहेछ। डेरा भित्र पराल रहेछ। म त्यहीँ सुत्ने र रात काट्ने बिचार गरें। म जाँडको रन्कोमा एकछिन त्यहाँ निदाएछु पनि।

मध्य रातमा निन्द्राबाट झल्यास्स बिउँफिएँ। त्यसबेला रातको १२ बजेको रहेछ, जुन टहटह लागिरहेको थियो। त्यतिबेला कुकुर भुकेको र खोला सुसाएको मलिन आवाज सुनिन्थ्यो। मलाई जाँड-रक्सीको रन्कोले पुरै छोडिसकेकोले म असाध्यै डराउन थालें र कसैको घर भेटिन्छ कि भनेर यताउता खोज्दै हिँडे।

खोज्दै जादा निकै माथि एउटा घर त भेटें। त्यहाँ यसो हेरें, सिकुवामा गुन्द्री सहितको एउटा खटिया सम्म रहेछ। म त्यहीँ सुत्ने बिचार गरें। जब म त्यहाँ

न्ना से?निङ से?नाम्फोक मेइम्ले केइ
लाक्खुबा लाकितङ। चाबाक लाक्खुबा न्लाक्ता।
पाघ्याम, माघ्यामचि आफ्लुम्गा उयुम्बे
ड्युडाहोङ तोङ्बा उङ्साङ खुम्दुमाचेक हाक्पारे
छेम न्लुताचाया। भेनिक लेक्साहोङ
काम्निभाक्चिङा ड्गाया, “काम्निभाचि हेन
भेनिक इ चोक्माहा? खेइ योना पाङ पोटी
कोन्चासे।” न्हाडा कानिङ वेन्चाबाङ् वेन्चाबाङ्
च्वा उङ्साङ तेन कोप्मा तारोक्तुम्डा।

विवाहमा जाँदा

वि.सं. २०५७ साल हिउँद महिनाको कुरो हो। साम्वेक्का भन्ने ठाउँमा विवाह सम्पन्न गरिदै थियो। त्यहाँ पुग्न १ घण्टा जति लाग्थ्यो। हामी विवाहमा जानलाई बडाबा र दाजु-भाइहरू सबै जना गाउँको विद्यालयमा भेला भयौं।

दिउँसो ३ बजे हामी हाँस्यौली, ठट्टा गर्दै ओरालो बाटो लाग्यौं। विवाह घरमा पुग्दा दुलहा-दुलही सिँगारपटार गर्ने काम सकेर खाना बाँड्ने काम सुरु भइसकेको रहेछ। त्यहाँको एकजना बुढा मानिसले हामीलाई देखेर त्यहाँ काम गर्नेहरूलाई यसरी भन्नुभयो, “ओहो! तामाफोकेहरू आइपुग्नु भयो, खाना खान लैजाओ।” अनि त्यहाँ भएका १,२ जना साथीहरूले हामीलाई भान्सामा लानुभयो। हामीले धेरै मिठो मानी मानी विवाहको भोज खा्यौं।

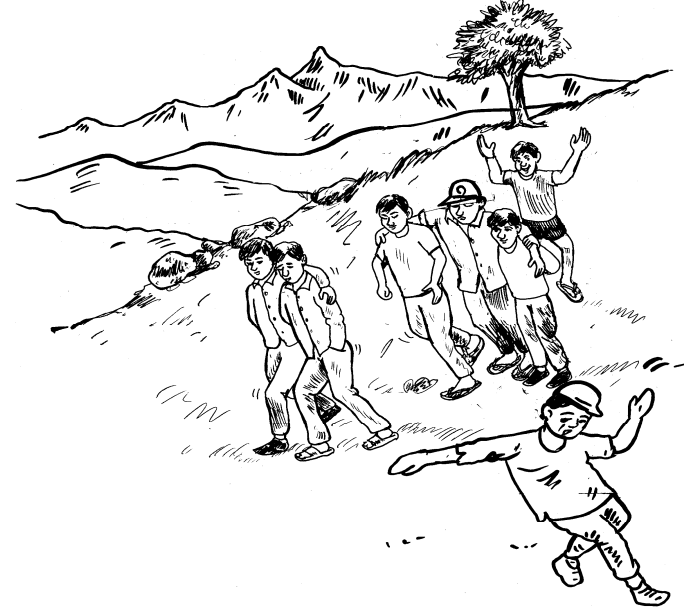
हामी रातभरि नै जागै बसेर ढोल नाच्न रहरे जति ढोल नाच नाच्यौं, यो नाच खुसीयालीको अवसरमा किरातीहरूले ढोल बाजाको तालमा नाच्ने गर्छन्। कोही जवान जवानीहरूले ढोल नामक वाद्यवादनको तालमा यो नाच नचिन्छ। बृद्ध बुढापाकाहरू अगेनाको वरिपरि बसेर तोड्बा तान्दै हाक्पारे गीत गाउँदै रात काटे। अधिकांश वृद्धवृद्धाहरूले यस्तो हाक्पारे गाउने गर्छन्।

भोलिपल्ट बिहान साथीहरूले भने, “आ बिहानभरि के गर्नु, जाऔ पल्लो घरतिर घुम्न।” तब हामी जाँड-रक्सी पिउँदै गाउँ डुल्न थाल्यौं। ठट्टायौली गर्दै हिँड्दा अलिक धेरै नै पिई सकिएछ क्यारे। सबैले आफ्नो जीउ थाम्न गाहो-गाहो परिसकेको थियो। दिउँसो १२ बजेतिर हामी खाना खान विवाह घरमा डुल्दै-रन्थिदै आई पुग्यौं। त्यसबेला ढोल नाच्ने नाचिरहेका थिए, भने कति जना चाहिँ खानपिनमा मस्त देखिन्थे। हामीलाई पनि लहरै बसाएर खाना दिनुभयो। त्यसदिन दुलहीको हातले खाना खानदिने दिन थियो। तब हामी सबैले खाना मिठो मानी खा्यौं।

खाना खाई सकेपछि पहिला चिनेको एकजना त्यहीँ गाउँको साथीले भन्नुभयो, “आऊ जीवन तिमीहरूलाई अहिले घरमा पठाउँदैनन्, के गरेर बस्छौ? जाऔ हाम्रो घरतिर घुम्न” अनि हामी फेरि डुल्न गयौं। साथीको घरमा मात्र होइन, गाउँको पुच्छार घरसम्म धेरै घरहरूमा साथीले जाँड-रक्सी खुवाउँदै डुलाउनुभयो। त्यो पुच्छारको घर मेरो बडाबा पर्नेको घर थियो। हामी त्यहाँ पुग्दा आफ्नो शरीरलाई थाम्नै नसक्ने अवस्थामा पुगिसकेका थियौं।

युन्चामाहा चोकसाड खेइङ्निडा खिड
प्याक च्वा छेमाहा उडिक्सुम्डा राइछो, घाक डा
लाड पान्दिकसाम्चिम्डा।

लेनलुम लेक्सानिड लोपि चामा चासे भ्या
पाङ्बे ताइड। केइ लाक्खुबा न्लाक्मास्या, चामा
चाखुबा न्जामास्या। कानिड चा चाराम्बे इधुरिम
युक्सहोड चामा प्या। न्ना लेन थाङ्स्योड्माडा
चामा खिउ हाम्माना लेन सा। थाङ्स्योड्माडा
चामेड्बा हाप्साब्बा।

आनिङ जिबन याक्खा ओम। आका वामारि २०३८
चुङ्रो ६ दिक तुमोक -६ सखुवा सभाबे लेक्साना
ओम। हेनसेन लालितपुरबे वामेड।

चाइम्डाहोड एको न्ना तेन बे?ना
काम्निभाक्डा खा?ला ल्या, “हावो जिबान लोप
न्निङ्दा म्बाक्स?वागान इ चोगि?वाघा? खेइ
आनिङ्गा पाङ्खाए कोन्चासे।” न्हाड कानिङ
खेइड। उडा उपाङ्बे से मेन्ना, मो मो तेन्गा
उलाड सोम्मा कोप्मेता। कानिङ घाक पाङ्बे
च्वा छेमाहा उङ्साड खेइड। लेनगा ४ मोक्तुनिङ

लोपि, नाम चा हिक्विलक हिक्साब्यामासा। न्ना
तेनगा उलाड बे?ना आयेपका पाड्बे तासुम्डा।
ड्खिड बेलाक आनिड यावाड थोम्मा माड
मेयाखुबा लेक्सबिमिसिड। न्नाबे भान खुम्दुहा,
उचिक्तुम्बा च्वा वायामाहा राइछो।
काम्निभाक्चिडा उडुम कि उडुम ड्गाया। का
च्हेन तुक्नुड सिसि?यामासाड्होड उड्मा
ड्गाक्साडान, ड्खा?निडगो आयेमडा चा ल्या,
“आम्बि उडानुम्घाइ बोल्लो बोल्लो
ताइमिगानिड, ए ए खोरेकको उडेहेतानुम ये बा
माड्चुमाड आरु इहा चा मान इहा
पिप्मासिगान।” न्हाड कानिड उडुम्डा।

उडिम्डाहोड चाराम्बे लोन्दिड, साला पुला
लेन्चामासिड। ड्खिड्बेलाक चे?याबे चे?या
तायानिड्डा एको काम्निभाक्डा खा?ला काया,
“इसाडा निड त्वा लाड्छुक्डा तोक्निमा
यास्वाम्चिम्घा?” ड्खिड्बेलाक का आतुरि

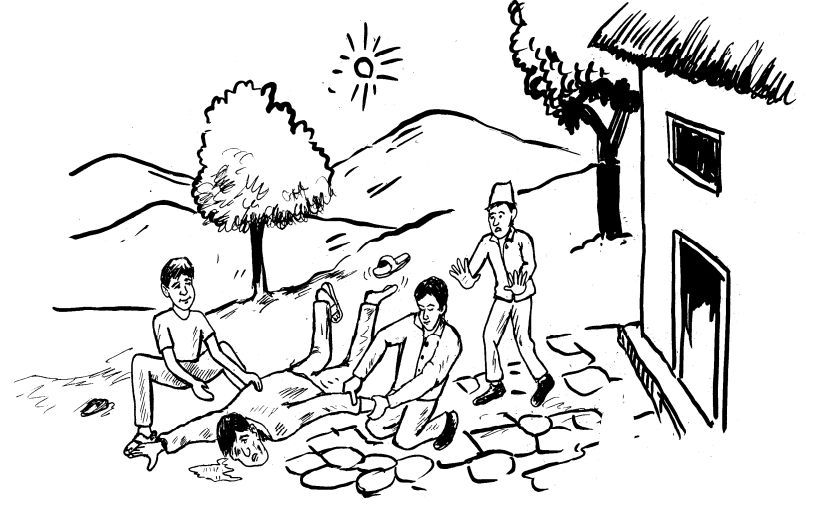
चाराम्बे काक्साख्याडनाइ।” आमाडा ल्याड, “ए
या?मि चिडा म्मोक्तुना बाड्निड्गो मेन्ना च्वा
नुड छेमाहाडाले म्मोक्तेन्दुक्सुना राइछो।

इजाड ड्खिड प्याक उड्माहा?लो, मि मिसे
लेक्साहा लोपि हाकु चा।” का डोन्सिसाड लुड,
“इ चोक्माहा?लो ड्खा?लामाड लेक्साब्या
हाकुनाहाड्तो ड्हुड्वाडान्हा।

का आनिड्वाबे आसुराड च्वा छेमाहा
उड्मा उचुन्हा मेन्हा राइछो। खाडा भान तुक्नुड
मोक्नेम्मेहा राइछो डोन्सिप्मा चेक्चेक चोड्मेहा
राइछो। ड्खिड से मेन्ना एड्गा यावाड चा खे?मा
याम्मे?ना राइछो। न्हाड्तो का ड्खा उड्मा
लेप्तिड न्हाडा माड खिड्सोम्मा का मोक्नेम्मा
चा न्दोक्तामाडान्ना।

लामाड। या?मिडा निमेहाम्भोड चुम्साड
चुम्साड उङ्चि मिक एप्साड हानिहानि चोकसाड
लुक्ताड।

पाड तासुङ्निडा नाम न्लोन्दासान। लोप
चाराम म्फेक्मास्या, पाड न्लेङ्मास्या। आप्पा
आमा चिडा आनाचिक्पे हेलिहेलि ह्वाइ ह्वा
न्निसुहोड छिम्दा, “इसाचिडा म्मोक्तागाना? कि
इडा हायागाना?” का लुङ्चिड, “मो आयेप्चिगा

चोकसाड लुङ्चिड, “का तोक्निमा
यास्वाङ्ना।” उङ्चिडा लुया, “लु
तोक्तिसो?लो?” न्हाडा का तोक्निमागा उकुरिक
उगाड। इखिडबेलाक का आयावाड थोन्मा
इयासुडान्होड फोप लुङ्खाक थिक्साना चाराम्बे
फोप्तास्याड। का काक्साख्याङ्ना निसाङ्होड
एको काम्निभाक्डा काया, “हावो, हावो इडा
हायागाना लाये?” न्हाडा उङ्चिडा लाबाहोड
पोगा। आका नाचिक पिसिङ्गेलेक वासिङ्गेलेक

सिक्साख्यामाना राइछो। का फाम्फिम निसेतुड।
 आनाचिक पाहाड इब्बे इब्बे हेलि लोन्मास्या।
 मेन्दुकमाना गो भान चे?यायि म्मायान। ड्खिड
 तुक्नुड काड्खेप्मानिड्डा। न्हाडा का डोन्सिप्मा
 चा तारोक्तुड। काम्चिडा ल्या, “हावो तुक्नुड्ले
 काक्सा ख्यामाना राइछो। हेलि लोन्मा न्लेप्तिन्हा,
 सिधाक योक्माहोड एम्बिप्माहाइ।” ड्ख?निडगो
 का ड्गाक्साडान। आफाइ छेप्फा छिनुडहोड
 सिक्साख्याबे केप्तुड। का या?मिडा इ लुम्मेहा
 लोप्पिभोड डोन्दास्याड चा, न्हाडा आकाम्चि
 साला न्लेम्मास्यनिड्डा स्वाक खुसुना
 ओड्चिड्होड पाड्बे खेप्मा भोड उथामालाड
 थाडाड।

क्याड्नुड क्याड्नुड लाम्बुबे नाम्डा
 आतास्याड। नासेक्डा ७ मोक्तुनिड एको रोपाबे
 तायाड। का न्हाड यो खेप्मा किसिताड
 इजाड्बाड्निड न्नाबे माडा किसि?मा लुलुना

माड्फाहेक्साड सुन्नेना पुड्दाबे एको न्वाक
 लुड्मा हिम्हिम कायाक्या “मिक्फेरु मिक्फेरु”
 का मिताड ओम्लेक्लेहेक्साना।

न्नागा चाब्लेक घान्टा हेक्साड्ले वाचि
 ड्गाया भोक्सा। “ओआरि ओ! ओआरि ओ!”
 न्हाडा बोल्लो मि आसोक्मा न्दाया।
 कुचिक्कुचिक ओम लेक्साराहोड मिमि लाम्बु
 ओ?मा तारोक्तु, न्हाडा का पाड्बे खेप्मा भोड

माख्रुतुड्तुड्ना कुईम्नाबे इहा चा
 ड्डोतामासान। योप्पारिक वालेड्वे मि मि
 वात्तिचि से तिग्रिक तिग्रिक ड्डोतामासा। न्नावे
 केड्बु?वा होड्मागा खुन्दुमाचेक्ना सुसुवा लुताइ
 नुड एच्चि एच्चिना हि?वा से आका काम्निभाक
 न्लेक्सामासा। ड्खिड्बेलाक का खा?ला मिताड
 च्वा, छेमाहा उड्मा उचुन्हा मेन्हा राइछो। खाडा
 एड्गा यावाड चा खेप्मा यामे?ना राइछो। हाकु
 नाहाड्तो घाक लेप्निमा तायाना।

पुड्दा नुड केड्बु?वा होड्मा वाया। का मिताड
 हाकु इ चोक्डा?हे?ने वाडा? खा?ला योखे सोड,
 न्नाबे एको याक्सा निसुड। न्हाडा न्नाबे ख्याड।
 न्हे पारोल वाइसा। का न्नाबे इम्मातायाना
 मिताड्होड कुप्ताड। सोलोक इप्साख्यामाड्ना
 राइछो।

से?निलुम्बे आयुप्माभाड चेन्दाक्याड।
 लालेप ओरोरो,घाक सुन्ने साया। मिमि कुचुमा

डहोक्ताहासे डखेप्सा। ड्खा?निड्डा च्वागा
रान्कोडा नाइयामासाड। का इब्बे इब्बे किसि?मा
तारोक्तुड। न्हाड पाड्चि योक्साड ख्याड।
माड्फा तोरोक एको पाड तुप्सुड न्हाडा, मि
आसोक्मा न्दाया। न्नाबे खा?ला ओम्फुबे सोड।
तेक मे?निड खाट्बे एको गुन्द्रिक से
थिक्सामासा। का स्वाक ख्याड्होड न्नाबे का
वाड्ना कोट हाप्सुड्होड कुचुमा लो?वा
वाकुरिक इप्साड। किसिप्मागो मासाब्या
ड्खा?निड्गो इब्बे इब्बे चुड तुगा ड्खोड चा
मि?याड सुक्लुक इप्साख्यामाड्ना राइछो।

से?निड्गा सुम्चि मोक्तुनिड्डा लोप्पि, न्ना
पाड्बे?ना माहुमा पोगाहोड बात्ति हान्साड, ओहो
ओहो होसाड थावा भाड खोत्रोक खोत्रोक
मोप्पारिक उक्सा। ड्खिड बेलाक आकाआयुप्मा
ड्डोक्सास्या। का तुक्नुड छाक्नाबे आयाड।
इजाड्बाड्निड लाम्खेप्मा चा कुइम्सा।

युडामाचा निसास्याभोड इलुम्याहा लोप्पि
मिताड। न्हाडा का स्वाक पोगाड्होड मिनुमागा
लामाइबे ओम्फुभाड लोन्दाड। खोबाक वाबाक
चोक्साड।

कुइम्नाबे होड्गाक फाक्साड पाड्गा
तोप्पारिक लाम्धाड्बे थाडाड। खुसुबाड लो?वा
गारागा भित्ताबे चुड्खोक्खोक हे?निड ओम
लेड्मे?ना मिसाड युडामासाड।